

AKADEMIN FÖR HÄLSA OCH ARBETSLIV
Avdelningen för socialt arbete och kriminologi

Att samverka kring barn med komplexa behov i en specialiserad socialtjänst

En kvalitativ studie om socialarbetares uppfattning av det professionella samarbetet kring barn med behov av samordnade insatser.

Mathina Almström & Jarif Hossain

VT-2019

Examensarbete, Grundnivå (kandidatexamen), 15 hp
Socialt arbete
Socionomprogrammet
Examensarbete I socialt arbete

Handledare: Karin Steive
Examinator: Pia Tham

ABSTRACT

This study examines how social workers in the social services experience collaboration between the children and youth unit and the disability unit, as well as how they reflect on challenges in investigating the situation of children with complex needs. The study was based on qualitative semi-structured interviews, which was analyzed with organizational theory and system theory. The study shows that the units could be regarded as separate subsystems with different institutional logic. According to the social workers, children with complex needs require that professionals can meet across the organizational fields and that collaboration is a valuable tool. Willingness to collaborate is expressed by the social workers, but they do not perceive clear directives on how to ensure it in practice. To improve collaboration, the social workers describe the need for consistent education, as well as well-defined guidelines. Although this study is not possible to generalize to a wider context, it indicates that difficulties in collaboration are possible to counteract.

Keywords: Social worker, collaboration, children, complex needs, social service.

SAMMANFATTNING

Denna studie undersöker hur socialarbetare på Socialtjänsten upplever att samverkan mellan enheterna; Barn- och ungdomsenheten samt Enheten för funktionshinder fungerar i praktiken samt hur de ser på eventuella utmaningar med att utreda barn med komplexa behov. Studien byggde på kvalitativa semistrukturerade intervjuer och resultatet har analyserats utifrån organisationsteori och systemteori. Studien visar att enheterna kan betraktas som separata subsystem med olika institutionella logiker. Socialarbetarna beskriver att barn med komplex problematik behöver att de skilda subsystemen kan verka över de organisatoriska fälten och att samverkan är ett värdesatt verktyg. Det uttrycks en klar vilja till att samarbeta men det saknas tydliga direktiv för hur det ska säkerställas i praktiken. I syfte att förbättra samverkansarbetet beskriver socialarbetarna att det behövs fler och regelbundna utbildningstillfällen samt väldefinierade riktlinjer. Denna studie är visserligen inte generaliserbar till hela samhället men indikerar ändå att svårigheterna i samverkansarbetet är möjliga att motverka.

Nyckelord: Socialarbetare, samverkan, barn, komplexa behov, Socialtjänst.

FÖRORD

Vi vill tacka alla personer som på ett eller annat sätt har bidragit till vår uppsats. Vi vill även särskilt tacka alla intervjupersoner som har tagit sin tid för att medverka i vår studie och har gjort det hela möjligt. Tack vare er informanter har vi haft möjlighet till att få intressanta resultat och inblick i ett viktigt ämne! Ett stort tack även till vår handledare Karin Steive som har stöttat och väglett oss genom den här processen. Båda av oss har varit lika delaktiga vid skapandet av uppsatsen, från formulerandet av frågeställningar till avslutande diskussion.

Högskolan i Gävle, 2019.
Mathina Almström & Jarif Hossain

Innehållsförteckning

1. Inledning	1
1.1 Bakgrund	2
1.2 Problemformulering	3
1.3 Syfte & frågeställningar	4
1.4 Begreppsdefinition	4
2. Forskningsöversikt	4
2.1 Urvalsprocessen.....	5
2.2. Effekter av organisatorisk specialisering.....	6
2.3 Samverkans betydelse för utsatta barn med komplexa behov	8
2.4 Att uppnå god samverkan	9
2.5 Samverkan mellan enheterna barn och ungdom och enheten för funktionshinder.....	10
3. Teoretiska perspektiv	11
3.1 Organisationsteori.....	11
3.2 Generell Systemteori	13
4. Metod	14
4.1 Kvalitativ ansats	14
4.7 Förförståelse	15
4.2 Målgrupp och urval för intervju	15
4.3 Tillvägagångssätt	16
4.4 Bearbetningsprocessen av insamlad data	17
4.5 Trovärdighet och tillförlitlighet	18
4.6 Generaliserbarhet.....	19
4.8 Etiska överväganden.....	19
5. Resultat	20
5.1 Utmaningar i att utreda barn med komplexa behov	21
5.2 Uppfattningar om skillnader i varandras arbete	23
5.3 Underlättande och försvårande faktorer	25
5.4 Förbättringsområden.....	28
6. Analys	29
7. Sammanfattning och diskussion	33
7.1 Diskussion av resultat i relation till tidigare forskning	33
7.2 Implikationer för praktiken.....	34
7.3 Metoddiskussion	35
7.4 Avslutande diskussion och förslag till framtida forskning.....	37
Referenslista:	38
Bilaga 1 – Intervjuguide	40

1. Inledning

Handläggare inom Socialtjänsten möter barn och unga som av olika anledningar upplever svårigheter i livet. Det kan röra sig om föräldrarnas bristande omsorg, barnets eget socialt nedbrytande beteende eller komplicerande faktorer som att leva med en funktionsnedsättning. Det svenska samhället har enligt Socialtjänstlagen (SoL) ett särskilt ansvar gentemot dessa barn att bistå med adekvat hjälp och att vägleda dem till en välfungerande uppväxt (SFS 2001:453). En uppgift som inte alltid är helt okomplicerad och framförallt i ett samhälle likt det svenska som präglas av en hög grad specialisering inom människobehandlande organisationer (Grell, 2016). Det är inte sällan som barn som kommer i kontakt med Socialtjänsten har flera svårigheter samtidigt. Det kan röra sig om bristande hemförhållanden, funktionsnedsättningar, skolproblematik eller psykosociala problem (Socialstyrelsen, 2013). För barn och unga med sådana komplexa behov krävs ofta flera separata kontakter för att de ska kunna få sina behov tillgodosedda. Dessa barn och unga får ur en positiv mening möta många olika professionella med särskild expertiskunskap som har möjlighet att angripa komplexa problem ur olika infallsvinklar (jfr, Grell, 2016). Vad som dock kan betraktas som riskfyllt med denna specialisering är en bristande helhetssyn som slussar utsatta personer runt mellan olika instanser. Med detta i fokus blir behovet av samverkan en mycket central funktion att beakta.

Samverkan är ett begrepp som syftar till att flera verksamheter samarbetar och verkar gemensamt för att så långt som det är möjligt finna den bästa möjliga lösningen för den enskilde (Socialstyrelsen, 2013). Att samverka mellan och inom verksamheter kan enligt Socialstyrelsen ge den professionella ett tydligare helhetsperspektiv och bidrar därmed till bättre förutsättningar för att möta en mångfald av komplexa problem. Att socialnämnden ska samverka i frågor som rör barn finns även reglerat i 5kap §1a, Socialtjänstlagen (2001:453). För att uppnå lyckad samverkan krävs dock en tydlig struktur, (hur går vi tillväga?) samt en samsyn (tänker vi lika?) (jfr. Socialstyrelsen, 2013). Tidigare forskning har främst studerat samverkan som sker mellan organisationer, exempelvis mellan Socialtjänsten, skolan och hälso- och sjukvården. Det finns en begränsad mängd tidigare forskning som belyser den samverkan som sker inom den egna organisationen mellan Socialtjänstens enheter (Grell, 2016).

1.1 Bakgrund

Den kommunala socialförvaltningen är vanligtvis uppdelad i tre verksamhetsfält Äldreomsorgen (ÄO), Funktionshinderomsorgen (FO) och Individ- och familjeomsorgen (IFO). Inom ramen för dessa verksamhetsfält bedriver Socialtjänsten det omsorgsarbete som riktar sig till dessa åtskilda grupper (Grell, 2016). I denna studie kommer vi att fokusera på två verksamhetsfält som ligger inom ramarna för IFO och FO. Dessa är Barn och ungdomsenheten (förkortas, BoU) samt Enheten för funktionshinder med inriktning mot barn. Dessa enheter verkar utifrån de tre nedan definierade lagstiftningarna.

Socialförvaltningens arbete styrs främst av Socialtjänstlagen (SoL) vilket är en målinriktad ramlag som beskriver övergripande rättigheter för de enskilda och kommunala skyldigheter (Socialstyrelsen, 2014a). Socialnämnden har ett särskilt ansvar gentemot barn och unga att uppmärksamma, förebygga och verka för att barn får det skydd och stöd som de behöver för att inte fara illa eller riskera en ogynnsam utveckling, 5kap 1§ SoL. Lagen reglerar även särskilda bestämmelser om funktionshindrades rätt att kunna delta i samhällsgemenskapen och leva som andra, 5 kap. 7 §. Praktiska tillvägagångssätt är dock inte vidare definierade vilket lämnar stora friheter för kommunerna och yrkesutövarna att bestämma den praktiska organiseringen av arbetet (Socialstyrelsen, 2014a).

Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade LSS, har tillkommit som ett komplement till SoL (Socialstyrelsen, 2014a). Till skillnad från Socialtjänstlagen så bygger denna lag på ett begränsat antal preciserade insatser och riktar sig enbart till personer som uppfyller kriterierna för personkretstillhörighet. Barn och unga som tillhör personkretsen kan antingen ha utvecklingsstörning, autism eller autismliknande tillstånd samt andra varaktiga funktionshinder som förorsakar betydande svårigheter i den dagliga livsföringen 1§ LSS, (SFS 1993:387). Den huvudsakliga avsikten med insatserna enligt LSS är att barn ska ha möjlighet till att leva lika bra som andra barn och ungdomar i motsvarande ålder (Socialstyrelsen, 2014b).

Båda de nämnda lagarna bygger på frivillighet vilket innebär att barnet och dess vårdnadshavare behöver ansöka om eller acceptera vård för att få stöd. I vissa undantagsfall finns sådana omfattande svårigheter kring barnet att det inte räcker med frivillighet och motivationsarbete. Socialarbetare på Barn- och ungdomsenheten har då möjlighet att tillämpa lagen med särskilda bestämmelser om vård av unga, LVU. Det är

en tvingande lag som ger kommunerna möjlighet att omplacera ett barn mot föräldrarna och/eller barnets vilja om sådana omfattande svårigheter föreligger (SFS 1990:52). Allt det stöd som ett barn kan behöva kan med detta sagt inte nödvändigtvis tillgodoses genom enbart en lagstiftning.

1.2 Problemformulering

Barn med funktionsnedsättningar är särskilt utsatta eftersom de ofta har ett större behov av stöd än andra barn i samma ålder. Kognitiva och kommunikativa svårigheter innebär även en högre risk för att dessa barn inte får möjlighet att komma till tals och de är en målgrupp som löper en högre risk för att utsättas för våld eller andra övergrepp (Andersson, Bons, Bringlöv, Engwall & Östberg, 2017) Dessa barn är även oftare i kontakt med flera olika instanser samtidigt och kravet på deras vårdnadshavare är ofta högre (Socialstyrelsen, 2014b).

Riksföreningen Autism (2009) har gjort en sammanställning av problemställningar i LVU-ärenden som rör barn med autismspektrumtillstånd. Skribenterna belyser att feltolkningar sker i beslutsfattande gällande placering av barn med funktionsnedsättningar, att effekterna av barnets diagnos felaktigt tolkas som brister i föräldrarnas omsorg. En konsekvens som i flera fall hävdas bero på bristande samverkan mellan Socialtjänstens enheter. Rapportens innehåll är inte vetenskapligt granskat men är en av få befintliga sammanställningar som belyser den specifika skarven inom svensk Socialtjänst mellan Barn- och ungdomsenheten samt Enheten för funktionshinder med inriktning mot barn. Innehållet i sammanställningen synliggör därför ett forskningsområde som tycks vara i det närmsta outforskat och väcker viktiga frågeställningar i förhållande till Socialtjänstens utformande av stödet till barn och unga med komplexa behov.

Tidigare forskning indikerar alltså att barn med funktionsnedsättningar kan behöva stöd av flera av Socialtjänstens enheter, vilket torde förutsätta fungerande samverkan. Med anledning av att inomorganisatorisk samverkan är ett relativt outforskat område förefaller det angeläget att ta reda på mer om hur socialarbetare som möter barn med komplexa behov uppfattar att samverkan mellan Barn- och ungdomsenheten och Enheten för funktionshinder fungerar i praktiken.

1.3 Syfte & frågeställningar

Syftet med studien är att undersöka hur socialarbetare i Barn- och ungdomsenheten samt Enheten för funktionshinder ser på samverkan mellan enheterna gällande utredning av barn med komplexa behov.

1. Vilka utmaningar ser socialarbetarna med att utreda barn med komplexa behov som behöver stöd från både Barn- och ungdomsenheten samt Enheten för funktionshinder?
2. Hur uppfattar socialarbetarna inom ovan nämnda enheter skillnader i varandras arbete och vad görs i praktiken för att överbrygga dessa?
3. Hur tänker socialarbetarna kring underlättande och försvårande faktorer för samverkan mellan enheterna och kring vad som kan förbättras?

1.4 Begreppsdefinition

Komplexa behov: Med detta begrepp avses problematik som är av en sådan art att den ej kan tillgodoses enbart i kontakten med en avskild institution. Den enskilde kan till exempel behöva stöd både från socialtjänsten såväl som psykiatrin eller skolan.

Barn med komplexa behov: I detta examensarbete riktar vi oss särskilt till målgruppen barn och syftar med begreppet komplexa behov på barn som har en funktionsnedsättning i kombination med annan social utsatthet som till exempel brister i uppväxtmiljön.

Inomorganisatorisk samverkan: Begreppet syftar till den samverkan som sker inom en organisation exempelvis mellan två enheter inom socialtjänsten. I detta examensarbete har vi fokuserat på inomorganisatorisk samverkan inom svensk socialförvaltning och ej tagit i anspråk samverkan gentemot andra institutioner som till exempel psykiatrin eller skolan.

2. Forskningsöversikt

Följande avsnitt innefattar en presentation av den litteraturöversikt som vi gjort i samband med detta examensarbete. Avsnittet inleds med en beskrivning av hur vi gått tillväga med litteratursökningen, därefter beskriver vi hur vi resonerat kring urvalsprocessen och avslutar med en presentation av de valda artiklarna utifrån fyra teman.

Vi har sökt efter tidigare forskning som belyser samarbetet inom och mellan organisationer samt fördjupat oss i betydelsen av samverkan för barn med komplexa behov. Vi har även sökt på tidigare forskning som belyser effekterna av organisatorisk specialisering. Syftet med denna avgränsning har varit att försöka få en så nyanserad bild som möjligt och försöka angripa problemet ur olika vinklar men utan att förlora fokus på temat. Vi har använt oss av databaserna och sökmotorerna EBSCO, Discovery, LiBRIS och DiVA. Delar av vårt forskningsunderlag är även hämtat från rapporter från Socialstyrelsen. Vidare har vi tillämpat en rapport av FoU Södertörn som särskilt undersöker vårt valda ämnesområde, samverkan mellan barn och ungdomsenheten och enheten för funktionshinder.

Vi har utgått från följande sökord:

Collaboration, Cooperation, Multiprofessional collaboration, Interprofessional collaboration, Child perspective, Disabilities, Social Work*, Social Service* Complex needs,

Samverkan, Funktionshinder, Socialt arbete, Socialtjänst, Komplexa behov, Barnperspektiv, LSS, organisationsspecialisering.

2.1 Urvalsprocessen

Vi inledde urvalsprocessen med att söka både nationell och internationell forskning. Vi uppmärksammade snart att internationell forskning sällan har utgångspunkt i det svenska samhällssystemet och kan därmed inte beakta till exempel den specifika svenska lagstiftningen. Den svenska socialtjänstens organisationsstruktur är även relativt unik för västvärlden och särskilt inom de nordiska länderna (Grell, 2016). Vi uppfattade därför att nationella forskningsstudier i högre grad var relevanta för denna studie. Detta till trots har internationell forskning inte uteslutits. Vi har framförallt tillämpat internationell forskning för att få en inblick i den övergripande diskussionen om samverkan.

Artiklarna som vi har tillämpat har valts ut i flera steg. Inledningsvis gjorde vi en övergripande titelöversikt av resultat som framkom utifrån våra valda sökord. Vi fick många och omfattande resultat och valde därför att kombinera våra sökord för att få ett

mer avgränsat resultat som kunde relateras till vår specifika målgrupp och ämnesområde. Utifrån resultaten som framkom gjorde vi sedan en överskådlig innehållsöversikt av relevanta titlar genom att läsa artiklarnas abstract för att vidare eftersöka koppling eller relevans till vår studie. Utifrån de artiklar som vi bedömt som relevanta har vi avslutningsvis gjort en sökning inom artiklarnas referenslistor. Detta upplever vi gav oss en tydligare överblick av forskningsområdet då det blev möjligt att ringa in central och återkommande forskning som angriper problematiken komplexa behov och samverkan. Avslutningsvis valdes totalt åtta artiklar som har tillämpats som underlag för denna studie. Resultatet av litteratursökningen sammanfattas enligt tre teman: *Effekter av organisatorisk specialisering*, *Samverkans betydelse för barn med komplexa behov* och *Att uppnå god samverkan*.

Under uppsatsskrivandet kom vi i kontakt med en rapport som explicit undersöker den specifika skarven gällande samverkan mellan Enheten för funktionshinder och Barn och ungdomsenheten. Rapporten vi kommit i kontakt med är inte referegranskad men fyller ändå en viktig funktion i denna studie. I syfte att lyfta de viktigaste delarna av rapportens resultat har ett särskilt fjärde tema därav tillkommit; *Samverkan mellan enheterna barn och ungdom och enheten för funktionshinder*.

2.2. Effekter av organisatorisk specialisering

I en avhandling av Grell (2016) presenteras konsekvenserna av specialisering inom Individ- och familjeomsorgen utifrån ett klientperspektiv. Resultatet visar främst de negativa konsekvenserna av specialiseringen. Dessa beskrivs som bland annat svårigheter med att orientera sig i organisationen och att få den hjälp som efterfrågas, oklar ansvarsfördelning både mellan socialarbetare och mellan enheter samt svårigheter med att bygga relation till enskilda socialarbetare. Dilemmat beskrivs som ett spänningsfält mellan de villkor som organisationen tillhandahåller och livsvillkor för individen där olika aspekter av människans livssituation behöver sorteras in i delar för att bli hanterbara i organisationsstrukturen (Grell, 2016). För individer med komplexa behov krävs särskilda skraddarsyddas insatser anpassade till de enskilda i sina unika situationer. Grell beskriver utmaningen i att om organisationens enheter och dess professionella inte förmår samverka konstruktivt riskerar specialiseringen bli i det närmsta kontraproduktiv. De klienter som intervjuats inför avhandlingen vittnade om särskilda utmaningar i och med den bristande samsynen och i ogynnsamma fall om hur

de hamnat mellan i professionella konflikter. Resultatet visade att organisationsstrukturen ofta innebar att individerna tilldelades flera socialarbetare som arbetar utifrån avgränsade ansvarsområden och med förutbestämda arbetsuppgifter, vilket skapat motsättningar och förvirring för klienten. Vidare uppmärksammas betydelsen för individen att få tillgång till åtminstone en socialarbetare som kunde fylla en samordnande funktion och överbrygga gränserna (Grell, 2016).

Liljegren (2008) har i en artikel undersökt hur synen på varandra och varandras arbete ser ut inom olika verksamhetsgrupper på socialförvaltningen. Språket beskrivs spela en central roll i konstruktionen av människans uppfattning om omvärlden och därav även spela en viktig roll i professionellas konstruktion av synen på varandra. I det talade språket formar arbetsgrupperna föreställningar, kunskaper och värderingar. Liljegren (2008) beskriver verksamheten som en mikropolitisk arena för professionella konflikter om vem som ansvarar för vad, när, hur och varför. Enheter inom Socialtjänsten kan ha gemensamma intressen i vissa frågor men det kan ändå uppstå konkurrens över gränserna om till exempel ekonomiska resurser. Studien bygger på diskursanalyser med 30 socialarbetare på 16 olika socialkontor. Resultatet visade bland annat att socialsekreterarna alltid beskrev sig själva och den egna gruppen som positiv medan negativa egenskaper främst tillskrivs de andra enheterna. När diskussionen om samarbete kom på tal beskrev intervjupersonerna sällan bara praktiska tillvägagångssätt, utan även relationen mellan yrkesutövarna var av betydelse. Liljegren hävdar sammanfattningsvis att en medvetenhet om den mikropolitiska dimensionens existens kan vara en viktig faktor för att förstå hur professionella relationer påverkar arbetet inom organisationen.

Grell, Ahmadi och Blom (2013) har i en artikel gjort en litterär sammanfattning av svensk och internationell forskning som berör temat, organisationsstrukturens effekter på Socialtjänstens klientarbete. Studien redovisar ett material från en bred litteratursökning men understryker att studier som specifikt undersöker specialisering och integrering visat sig vara avsevärt begränsad. Artikeln lyfter såväl specialiseringens fördelar som nackdelar. Till specialiseringens största fördel framhålls att särskilda expertkunskaper inom avgränsade områden visat sig skapa högre kvalitet och effektivitet med tydligare resultat som följd. Specialisering har även visat sig innebära fler möjligheter till att hantera och bemöta unika grupper med specifika behov. Exempel på detta är enligt författarna att det i specialiserade utredningsenheter inom barnavård

uppmärksammas att barnperspektivet fått en mer framträdande roll. Till specialiseringens nackdel framhålls att det inom en uppdelad Socialtjänst inte finns någon enskild enhet som kan hantera alla klienters specifika särdrag och behov. Risker blir att specifika problem osynliggörs eftersom att ingen har en fullständig bild av individens livssituation. Riskerna blir även att vidden av individens sociala problem inte alltid ryms inom de organisatoriska gränsdragningarna. Samverkan fyller därav en central funktion inom socialtjänstområdet och forskningen visar att det finns ett empiriskt stöd för att samordning av insatser inom socialtjänstområdet har positiva effekter i arbetet med att bemöta komplexa behov. Grell, Ahmadi och Blom (2013) menar att samverkan visat sig innebära viss motståndskraft mot specialiseringens nackdelar, i och med att enheterna genom samverkan kan behålla fördelarna av specialiseringen samtidigt som nackdelarna till viss del neutraliseras.

2.3 Samverkans betydelse för utsatta barn med komplexa behov

I en rapport från Socialstyrelsen (2013) påpekas det att lagstodet som föreskriver bestämmelser om samverkan inte är enhetligt och allmängiltigt för alla verksamheter och därav garanteras inte alla barn som har behov av samordnade samhällsinsatser det stödet. Vidare framgår det i rapporten att bristfällig samverkan förstör riskerna för otydlighet mellan och inom verksamheter vad gäller bland annat insatser och ansvarsfördelning. Detta medför en risk för att barns behov hamnar i skymundan och att stöd i värsta fall uteblir helt.

I en annan artikel uppmärksammas likande förhållanden av Rumping, Boendermaker och Ruyter (2019). I denna artikel beskrivs samverkans väsentliga roll i arbetet med utsatta barn. Artikeln betonar hur utsatta barn med komplexa behov inte kan få sina behov tillgodosedda genom enskilda verksamheter eftersom att arbetet med dessa barn kräver ett helhetsperspektiv. Rumping et al. (2019) menar att barn med komplexa behov måste få stöd utformat på ett sätt som möter upp komplexiteten i deras problematik vilket enskilda verksamheter och professioner inte har kompetensen till.

Även Ungar, Liebenberg och Ikeda (2012) beskriver i en artikel utsatta barns behov av särskilt samordnade insatser. Artikeln framhåller att många barn med komplexa behov får ett bristfälligt stöd från olika samhällsinstanser och betonar att en stor del av denna problematik grundar sig i bristande samverkan.

För att motverka de negativa konsekvenserna som tillkommer av bristfällig samverkan är det viktigt med både extern intern och intern samverkan (Socialstyrelsen, 2013).

Detta innebär att samverkan sker mellan olika verksamheter, men också inom den egna organisationen exempelvis Socialtjänstens olika enheter. Beroende på hur väl respektive dåligt verksamheterna samverkar kan det bli avgörande för om det utsatta barnet får det stöd och hjälp som det behöver ur ett helhetsperspektiv (Socialstyrelsen, 2013; Rumping et al., 2019).

2.4 Att uppnå god samverkan

I en rapport från Socialstyrelsen (2013) beskrivs sammanhanget som en viktig aspekt att ta hänsyn till för att åstadkomma lyckad samverkan. Organisationen behöver verka för att identifiera underlättande respektive försvårande omständigheter för att utveckla en god samverkanskompetens. Genom att identifiera både svårigheter och underlättande faktorer skapas förutsättningar för att bedriva ett motverkande liksom förebyggande arbete i utvecklingen av strategier för god samverkan (Socialstyrelsen, 2013).

Socialstyrelsen (2013) lyfter tre komponenter: styrning, struktur och samsyn som centrala för en lyckad samverkan. Med *styrning* avses den övergripande strukturen. Det innebär att man på en organisatorisk och politisk nivå utformar riktlinjerna och direktiv för hur samverkan ska utföras. Väl genomtänkta och bearbetade direktiv utgör grunden för god samverkan (Socialstyrelsen, 2013). Med *struktur* avses en tydlighet i organiseringen av upplägget hur, var och när som samverkan ska ske. Detta förutsätter att ledningen i olika verksamheter tar ansvar över att skapa och införa riktlinjer som är tydligt definierade och tillämpbara i praktiken. Strukturen innebär också tydlig målsättning och fördelning av resurser. Den tredje komponenten *samsyn* innebär att det finns ett gemensamt synsätt inom och mellan verksamheter. Detta förutsätter att man har ett gemensamt förhållningssätt vad gäller till exempel ett barns behov.

Socialstyrelsen (2013) lyfter att ett lämpligt sätt för att uppnå samsyn kan ske genom att verksamheterna tillämpar gemensamma evidensbaserade bedömningsmetoder.

I en tidigare rapport av Socialstyrelsen (2005) uppges det att samverkan bör organiseras på tre olika nivåer, en individnivå, en organisationsnivå och en samhällsnivå. På *individnivån* handlar det om de anställdas bemötande av barnet, hur de fördelar sina arbetsuppgifter och samverkar med varandra. Med *organisationsnivå* avses lokala

regelverk, ledning och ansvarsområden som de enskilda organisationerna beslutat om. På *samhällsnivån* återfinns lagar, riktlinjer och författningar på en övergripande nivå. Även Andersson (2013) lyfter liknande förhållanden och betonar att stödet till utsatta barn bör utformas på både en politisk nivå och på individnivå. Andersson menar att framgångsrik samverkan och optimalt bemötande av barns komplexa behov erhålls med hänsyn till denna grund.

2.5 Samverkan mellan enheterna barn och ungdom och enheten för funktionshinder.

I en rapport från FoU Södertörn skriver Andersson et al. (2017) om den specifika problembild som även undersöks i detta examensarbete, dvs. samverkan kring barn med funktionsnedsättningar som lever i socialt utsatta familjer. Studien bygger på fokusgruppsintervjuer med handläggare från Barn- och ungdomsenheten samt Enheten för funktionshinder. Studien genomfördes i åtta kommuner och gick ut på att två fiktiva fall presenterades och diskuterades. Övergripande visade studien av Andersson et al. (2017) att det finns en gemensam önskan om att samverka men att hur väl samverkan fungerade i praktiken var beroende av flera faktorer. En central faktor som lyftes var personliga egenskaper hos de yrkesverksamma socialarbetarna. Exempelvis hur tillmötesgående socialarbetarna var, deras förmåga till att göra Anpassningar, vilken tillit de hade till varandra, men även hur förståelse och kunskap var förankrad mellan socialarbetarna. Samverkan framställs i rapporten även i stor utsträckning vara personbunden. Förtroendet gentemot varandra underlättade samarbetet och skapade en naturlig kontaktväg för att be varandra om råd. I rapporten lyfts att ett utarbetat samarbete som bygger på god kännedom om varandra och rutiner för när och hur man samverkar ger en bättre helhetsbild och stimulerar gemensamma diskussioner om möjliga lösningar. Bristande kunskap och förståelse för varandras uppdrag och lagutrymme visade på motsatta effekter, där möjligheterna till god samverkan begränsades. Okunskap beskrevs kunna skapa orealistiska förväntningar och misstro. Resultatet visade bland annat att bristande kunskap om funktionsnedsättningar hos handläggare på Barn- och ungdomsenheten ledde till att de inte kontaktade Enheten för funktionshinder även om anledningar funnits. Strukturella problem uppstod bland annat i lagstiftningarnas begränsningar och utifrån ekonomiska överväganden vilket riskerade att barnets behov inte tillgodosågs.

I rapporten beskrevs två kommuner som särskilt utmärkande för när samverkan fungerar väl, *den stora* och *den lilla*. I den lilla kommunen beskrevs närhetsprincipen mellan enheterna som central. I den stora kommunen var en tydlig samverkansmodell presenterad, där ansvar och budgetfrågor klargjorts. I samverkansmodellen ingick även återkommande insatser för att öka kunskap om varandras arbete. Rapporten visar att samverkan visserligen inte kan lösa saknad av insatser och resursbrist, men att samverkan kan öka kvaliteten på insatser och stöd (Andersson et al., 2017)

3. Teoretiska perspektiv

I det här avsnittet redogör vi för de två teorier som kommer att tillämpas i analysen av vårt resultat, organisationsteori och generell systemteori. I avsnittet beskriver vi de centrala begreppen och grunderna inom respektive teori. Organisationsteorin kan ge en inblick i en organisations komplexa processer utifrån strukturer av såväl praktisk som social karaktär. Att studera organisationskultur och institutionella logiker inom en organisation kan ge en viktig inblick i organisationen. Men för att en organisation ska bli fruktsam krävs det även en särskild förståelse för helhetsperspektivet utifrån organisationens alla nivåer. På så sätt spelar systemteorin en viktig roll. Systemteori undersöker hur system, delar och enheter fungerar utifrån de sammanhang de befinner sig i. Målet med att tillämpa dessa teorier är att skapa en nyanserad analys med flera infallsvinklar.

3.1 Organisationsteori

Organisationsteori är en övergripande teoribildning som handlar om läran om organisationer (Hatch, 2002). Organisationsteorin formulerades under tidigt 1900-tal i samband med de utvecklingar som skedde inom västvärlden (Lindkvist, Bakka & Fivelsdal, 2014). I industriländerna blev organisationer allt mer komplexa och därav blev det aktuellt med en generell teori som kunde beakta de olika processerna inom en organisation. Organisationsteori har sedan dess utvecklats och tillämpas idag inom många olika vetenskaper och bygger på att försöka förstå hur organisationer konstrueras (Hatch, 2002; Lindkvist, Bakka & Fivelsdal, 2014). Begreppet organisation kan förenklat beskrivas som en sammansättning individer vilka strävar mot ett gemensamt mål. Organisation kan utifrån detta synsätt vara likväl ett fotbollslag, en familjekonstellation eller en enhet på Socialtjänsten (jfr, Svedberg, 2012). Organisationsteorin har en bred utgångspunkt och kan därför studeras ur många olika

vinklar men med grundfokus på organisationsstrukturen och dess inverkan på arbete, utveckling och resultat.

Inom teorin talas om att organisationsstrukturen kan vara dels formell men även informell. Organisationer består dels av en formell struktur förtydligad i regler om arbetsfördelning, riktlinjer och konkreta ekonomiska och praktiska förhållanden som besvarar frågorna, *när, vem, var, hur och varför?* (Svedberg, 2012). Utifrån den formella kunskapssynen skapas och kontrolleras organisationer av en ledning med en formell makt som bestämmer organisationens mål, design och struktur. De rekryterar och leder sina anställda och säkerställer strävan mot det gemensamma målet. Den formella strukturen begränsar handlingsfriheten men bidrar också till att skapa tydlighet, förutsägbarhet och känsla av enhetlighet. Det finns därför en stor vikt i att ha formella roller och tydliga ansvarsfördelningar (Bolman & Deal, 2019). Den formella strukturen är vidare även främst den del av organisationen som är synlig utåt för omvärlden. Om vi tar Socialtjänsten som ett exempel kan den som är utomstående ta del av hur resurser fördelas, vilka riktlinjer som finns och hur organisationen rent konkret är uppbyggd (jfr, Svedberg, 2012).

Den informella strukturen handlar om de processer som sker inom en organisation på en social nivå och benämns därför även som den sociala strukturen. Till skillnad från den formella strukturen är den informella strukturen oftast outtalad. Den skapas genom mänskliga interaktioner i socialiseringsprocessen mellan gruppens deltagare (jfr, Bolman & Deal, 2019). Den anställda i en organisation tilldelas uppgiften att utföra ett specifikt arbete, men den anställda besitter egna sociala och personliga egenskaper som kommer att prägla arbetsgången. Likaså påverkar gruppdynamiken och organisationskulturen utfallet, då de informella gruppnormerna tillskriver deltagarna olika karaktärsdrag som påverkar hur de ser på och förhåller sig till sig själva och andra genom gemensamma antaganden och värderingar (Bolman & Deal, 2019). Dessa gemensamt formulerade antaganden och värderingar som utformar organisationskulturen kan även benämnas som organisationens *institutionella logik* (Svedberg, 2012). Den institutionella logiken och organisationskulturen är ofta osynlig. De anställda är inte nödvändigtvis medvetna om att det finns en specifik kultur och logik som påverkar deras synsätt, värderingar och tankesätt (Svedberg, 2012). När skilda institutionella logiker möts kan det skapa problem, exempelvis kan konflikter

uppstå till följd av medlemmarnas bristande förståelse för de som sker utanför det egna organisatoriska fältet (jfr, Bolman & Deal, 2019). Att ändra gamla tankemönster är svårt och etablerade organisationer kan därför upplevas som svårföränderliga.

Karaktärssvagheter som stolthet och arrogans kan bli hindrande för att se saker ur nya vinklar. Människan tenderar att vilja gå i försvar med följderna att eventuella brister inom den egna organisationen tillskrivs det andra organisatoriska fältet (Bolman & Deal, 2019). Organisationer blir ur detta perspektiv oberäkneliga eftersom att det inte finns något säkert sätt att mäta eller förutse mänskligt beteende. Informella gruppnormer spelar på så vis en väsentlig roll i hur organisationsstrukturen kommer att fungera då kvaliteten av samspelet (*hur nöjda deltagarna är*) kan främja likväl som motverka produktivitet.

3.2 Generell Systemteori

Systemteori är ett teoretiskt perspektiv som formulerades under 1900- talet och har en tvärvetenskaplig grund. Det initiala syftet med teorin var att den skulle kunna tillämpas som en allmän modell för att utveckla förståelse om olika processer och fenomen inom flera olika vetenskapliga grenar (Öquist, 2016). Tanken var att kunna utveckla en teori som var tillämpbar på alltifrån sociala till biologiska och fysiska fenomen. Systemteorin har på senare tid utvecklats och specificerats inom olika inriktningar och discipliner. Idag tillämpas systemteori ofta inom exempelvis sociologi, psykologi och ekologi. Grundtanken inom det systemteoretiska perspektivet kvarstår dock inom alla inriktningar och bygger på idén om att se, tolka och förstå olika fenomen i förhållande till sitt sammanhang, det vill säga ett system (Öquist, 2010). För att kunna förstå olika fenomen så måste vi beakta ett helhetsperspektiv genom att tolka, analysera och förklara fenomenet i förhållande till sitt system. Ett exempel på detta är förståelsen av den mänskliga kroppen. För att förstå hur människans kropp fungerar går det ej att enbart studera enstaka organ, utan organet måste ses i förhållande till resten av systemet, det vill säga kroppen. Likt exemplet om mänskliga kroppen är tanken inom systemteori att alla delar är sammanhängande och beroende av varandra. Detta innebär att enskilda delar så kallade delsystem/subsystem inte kan förstås utan att man tar hänsyn till samtliga delar i systemet (Öquist, 2010).

Ett centralt begrepp inom systemteori är nivåer, detta syftar till att de system som studeras ingår i olika nivåer. Vanligt förekommande är att man kallar dessa nivåer för

mikro, meso och makronivå. Med *mikro* avses den nivå som ligger närmast individen, i ett andra steg återfinns *meso* som beskriver mellanläget exempelvis de professionellas handlingsutrymme. På en övergripande nivå, *makro*, återfinns samhällets grundläggande värderingar och politiska bestämmelser (jfr, Öquist, 2016). Systemteorin betonar därmed helhetsperspektivet och menar att vi först genom att beakta fenomenet ur alla nivåer kan underlätta för synliggörandet av påverkande faktorer. Denna princip avser alla typer av fenomen som vi försöker analysera eller förstå (jfr, Öquist, 2010). Detta innebär att oavsett om man studerar enskilda individer, organisationer eller biologiska processer så ska ett helhetsperspektiv alltid beaktas (Öquist, 2016). Med detta i åtanke kan samverkan därav inte ses som en enskild funktion mellan två avgränsade enheter. Samverkan är ett viktigt verktyg i arbetet med klienten men fyller först sin funktion om den ses utifrån sin helhet och på alla nivåer, *klientens behov*, likväl som de *professionellas kompetenser* och *politiska riktlinjer*.

4. Metod

I följande avsnitt presenterar vi den metod som vi har använt i studien. Sedan följer en redogörelse och motivering till hur vi gått tillväga vid val av metod, undersökningens genomförande, vår förförståelse i ämnet samt bearbetning av data. Vi kommer vidare att presentera urvals och intervjuprocessen, diskutera studiens trovärdighet och pålitlighet samt presentera de etiska principer som studien har beaktat och följt.

4.1 Kvalitativ ansats

I detta examensarbete valde vi att tillämpa en kvalitativ forskningsmetod. Den kvalitativa forskningsmetoden kännetecknas av att den studerar det valda fenomenets innehåll på djupet (Kvale & Brinkman, 2014). Metoden strävar efter att utveckla en djupgående förståelse av olika händelser och fenomen, genom att beakta enskilda individers eller grupperns uppfattningar och synpunkter om olika fenomen. Klassiska kvalitativa metoder sker ofta i form av djupintervjuer, där intervjupersonernas individuella erfarenheter och synpunkter om ett ämne är centralt (Ahrne & Svensson, 2015). Fördelen med kvalitativa intervjuer är enligt Eriksson-Zetterquist och Ahrne (2011) att man kan få konkreta och levande beskrivningar. Intervjuer ger möjlighet för intervjupersonerna att i öppen dialog berätta om sina erfarenheter och komma med unika infallsvinklar, vilket inte alltid är möjligt med andra metoder (Eriksson-Zetterquist & Ahrne, 2011).

Utifrån att våra frågeställningar bygger på socialarbetarnas egna uppfattningar och erfarenheter gjorde vi bedömningen att den kvalitativa metoden i form av semistrukturerade intervjuer var relevant och lämplig för vår studie. Den semistrukturerade intervjumodellen karaktäriseras av att intervjun har en grundläggande struktur men lämnar även utrymme för flexibilitet (Kvale & Brinkman, 2014). Intervjuformen bygger på förutbestämda teman och frågor men det finns samtidigt utrymme för att ställa relevanta följdfrågor. Intervjupersonen får på så vis möjlighet till att göra utvecklingar. Den semistrukturerade intervjun försäkrar därmed en viss tydlighet genom sin grundstruktur men samtidigt möjliggör intressanta utvecklingar i och med den flexibilitet som den bidrar med.

4.7 Förförståelse

Att förtydliga och redogöra för sin förförståelse är en viktig del inom vetenskaplig forskning, då detta påverkar studien i flera avseenden (Gilje & Grimen 2007). Som undersökare har man alltid förutfattade meningar, erfarenheter och fördomar om olika fenomen. Detta påverkar och ger uttryck i samtliga delar av en undersökning, alltifrån valet av teorier till hur man exempelvis tolkar resultatet. Att vara transparent och redogöra för sin förförståelse blir därför viktigt i en vetenskaplig studie.

Vår förförståelse i förhållande till det valda ämnet grundar sig i att vi båda har egna erfarenheter av socialtjänstens arbete och hur vi upplever att det förekommit brister i samverkan mellan olika enheter. Våra tidigare personliga erfarenheter har därmed bildat vår förförståelse i ämnet samt resulterat i att vi valt att studera detta specifika ämnesområde. Vi är väl medvetna över att vår förförståelse kan ha påverkat vår studie, vi har försökt att motverka detta genom transparens och ett objektiva förhållningssätt.

4.2 Målgrupp och urval för intervju

Den målgrupp som vi undersökt i vår studie är socialarbetare på Barn- och ungdomsenheten samt Enheten för funktionshinder med inriktning mot barn. Kravet för deltagande i vår studie var att informanterna skulle vara yrkesverksamma socialarbetare på någon av dessa enheter. Målet var att tillfråga sammanlagt åtta informanter på två större kommuner i Mellansverige. Fyra yrkesverksamma på Barn- och ungdomsenheten samt fyra yrkesverksamma inom Enheten för funktionshinder med inriktning mot barn.

Detta med en jämn fördelning mellan respektive kommun. Vi tillämpade ett bekvämlighetsurval vilket innebär att valet av informanter skedde utifrån visat intresse och villighet till deltagande från informanternas sida (Bryman, 2016). Motiveringen till målet av specifikt åtta informanter grundar sig i att vi ansåg detta vara ett rimligt antal i förhållande till omfattningen av vår studie. Åtta informanter skulle möjliggöra det för oss att få en inblick i ämnet utifrån olika socialarbetares perspektiv samtidigt som det var hanterbart utifrån de tidsramar vi hade att förhålla oss till.

4.3 Tillvägagångssätt

Inledningsvis tog vi kontakt med gruppchefer på socialförvaltningen inom de kommuner som vi undersökt. Vi presenterade studien, dess syfte och hur vi avsåg gå tillväga med intervjuerna, gruppcheferna gick därefter ut med en intresseförfrågan till arbetslaget. Cheferna återkopplade med namn på de anställda som uppgivit sitt intresse och därefter kunde vi ta direkt kontakt med de anställda socialarbetarna per e-post för att boka tider för intervjuer. E-postmeddelandena var personligt utformade till varje enskild intervjuperson med den gemensamma nämnaren att samtliga innehöll en mer utförlig information om studiens genomförande samt de etiska aspekterna kring anonymitet och deltagande.

Vårt mål var att genomföra åtta intervjuer med en jämn fördelning mellan enheterna, dock uppstod ett bortfall till följd av arbetsplatsens arbetsbelastning. Vi genomförde därav totalt sju intervjuer, med tre socialarbetare på två Barn- och ungdomsenheter samt fyra intervjuer på två Enheter för funktionshinder med inriktning mot barn. Sex av sju intervjuer utfördes i lokaler på socialarbetarnas respektive arbetsplats, en intervju genomfördes på ett bibliotek enligt socialarbetarens önskemål. Intervjuerna varierade tidsmässigt och tog mellan 20-30 minuter att genomföra. Intervjuerna spelades in i syfte att kunna vara så närvarande som möjligt under intervjun samt för att kunna återgå till materialet i efterhand vid transkribering och undvika att det uppstod sakfel (se vidare under etiska överväganden). Samtliga intervjupersoner informerades om inspelningen och medgav samtycke till detta. Till intervjun hade vi med oss förbestämda semistrukturerade frågor (bilaga 1). Under intervjuerna lämnades dock utrymme för intervjupersonerna att göra relevanta utvecklingar genom att vi ställde följdfrågor till deras unika berättelser för att få en tydlig förståelse för deras upplevelse.

Eftersom att vi är två författare i detta examensarbete valde vi att dela upp intervjuerna, vi genomförde fyra respektive tre intervjuer vardera. Ahrne och Svensson (2015) menar också att en ojämn maktrelation kan uppstå när det är flera stycken som intervjuar en enskild person. Att istället vara en intervjuare kan vara lämpligt för att undvika onödig maktutövning och bidra till bättre förutsättningar för att intervjupersonen ska känna sig bekväm och ge pålitliga svar (Ahrne & Svensson, 2015). Vi båda författare har varit lika delaktiga vid planeringen, utformningen och genomförandet av intervjuerna.

4.4 Bearbetningsprocessen av insamlad data

Efter att samtliga intervjuer genomförts transkriberades varje intervju i sin helhet. I och med att vi genomförde fyra respektive tre intervjuer vardera, valde vi också att dela upp transkriberingen enligt samma fördelning. Transkriberingen påbörjades genast efter genomförandet av intervjuerna. Bryman (2016) menar att detta är positivt, eftersom att informationen fortfarande är fräsch och nyligen inhämtad. När transkriberingen var färdig lyssnade vi igenom samtliga intervjuer en sista gång, detta för att försäkra att allt hade kommit med i transkriberingen och att inga sakfel uppstått. Därefter raderades det inspelade materialet för att beakta de etiska aspekterna.

Steget därefter var kodning av det transkriberade materialet, detta gjorde vi genom att finna gemensamma teman och kategorier i informanternas svar. Kvale och Brinkmann (2014) beskriver kodning som identifiering av nyckelord i sitt material för att sedan koppla dessa till olika kategorier och teman. Med hjälp av kodning får man en bättre överblick och struktur på sitt material (Kvale & Brinkmann, 2014). Fördelen med kodning är även att det underlättar identifiering av centrala citat och begrepp. Med detta i åtanke sökte vi igenom och bearbetade materialet för att finna relevanta teman. Totalt identifierade vi fyra teman där informanterna citerades under varje tema. Vi valde våra teman med anledning av att alla informanter på olika sätt berört dessa temaområden under intervjuerna samt att dessa representerade våra frågeställningar.

Slutligen genomfördes analysen av det empiriska materialet. Analysen har haft sin utgångspunkt i våra teoretiska perspektiv, organisationsteori och systemteori. Resultatet analyserades sedan utifrån de centrala begreppen inom respektive teori.

4.5 Trovärdighet och tillförlitlighet

Två centrala begrepp inom vetenskaplig forskning är trovärdighet och tillförlitlighet. Vanligt förekommande är att man alternativt talar om begreppen validitet och reliabilitet. Där validitet syftar till om uppsatsen studerar det som är avsett att studeras. Reliabilitet handlar om studiens pålitlighet, det vill säga om den har genomförts på ett korrekt, transparent och systematiskt godtagbart vis. Kvale och Brinkman (2014) uppmärksammar att begreppen reliabilitet och validitet är centrala inom vetenskaplig forskning. De påpekar dock att begreppen validitet och reliabilitet tenderar att ha sin grund i en positivistisk tradition som går mer i enlighet med den kvantitativa metodens utformning. Många forskare gör enligt Kvale och Brinkman (2014) därför valet att tillämpa begreppen trovärdighet och tillförlitlighet när man diskuterar reliabilitet och validitet i kvalitativa studier. I och med att vi genomförde en kvalitativ studie ansåg vi att begreppen tillförlitlighet och pålitlighet var lämpliga att tillämpa i vår studie.

Enligt Kvale och Brinkman (2014) är återkoppling till fältet ett effektivt tillvägagångssätt för att höja trovärdigheten i kvalitativa studier. Med detta avses att informanterna får möjlighet att ta del av studiens innehåll. Vi har återkopplat till fältet genom att låta informanterna ta del av uppsatsen och kommentera innehållet. När resultatavsnittet var utformad mailade vi ut innehållet till samtliga intervjupersoner så att de kunde kommentera och framföra sina åsikter gällande resultatet med avsikt att utesluta missförstånd. Samtliga intervjupersoner gav sitt godkännande.

Kvale och Brinkman (2014) uppger att triangulering är ett ytterligare sätt för att öka tillförlitligheten och trovärdigheten i en studie. Triangulering innebär att man angriper ett problem utifrån olika infallsvinklar. Det kan till exempel innebära att man kombinerar olika perspektiv, metoder med mera. Vi har i vår studie använt oss av bland annat teoritriangulering, där vi tillämpat olika teoretiska perspektiv för att möjliggöra olika infallsvinklar på ämnet. Vi är två författare vilket innebär att vi också har tillämpat forskartriangulering. Detta gav oss exempelvis en möjlighet till att kritiskt granska vår studie från olika perspektiv vilket kan öka tillförlitligheten och trovärdigheten i studien (Kvale & Brinkmann, 2014).

Transparens har även varit en viktig aspekt i vår studie, vi strävade efter att vara transparenta inom samtliga delar av vår studie. Transparens innebär att man är tydlig,

genuin och redogör för samtliga delar av sin studie på ett ärligt vis (Kvale & Brinkman, 2014). Enligt Kvale och Brinkman (2014) är transparens en av de viktigaste delarna i en vetenskaplig studie för att uppnå trovärdighet och tillförlitlighet. Vi har i vår studie försökt vara transparenta genom att till exempel redogöra för både styrkor och svagheter i olika delar av vår uppsats. Vi har även beaktat transparensen i vår studie genom att tydligt redogöra för de olika momenten i uppsatsen, detta möjliggör det för läsaren att ta del av hur vi kommit fram till resultaten och våra tolkningar av dessa.

4.6 Generaliserbarhet

Generaliserbarhet innebär att resultatet som framkommer i en studie är allmängiltigt och kan tillämpas i andra liknande sammanhang eller populationer (Ahrne & Svensson, 2015). En strävan efter generaliserbarhet är framförallt kännetecknande för den kvantitativa metoden, där man oftast utifrån sin urvalsgrupp vill uttala sig om en hel population. Det finns även olika sätt för att generalisera sitt resultat i kvalitativ forskning även om det inte är lika vanligt förekommande (Ahrne & Svensson, 2015). Vår studie sökte de intervjuade socialarbetarnas individuella erfarenheter, därav gjordes inga anspråk på generaliserbarhet av resultatet.

4.8 Etiska överväganden

Inom svensk samhällsvetenskaplig forskning är det fyra centrala etiska riktlinjer som brukar tillämpas vid beaktandet av individskyddet, det vill säga informanternas rättigheter. Enligt Vetenskapsrådet (2002) består dessa fyra riktlinjer av informationskravet, samtyckeskravet, konfidentialitetskravet och nyttjandekravet. Med *informationskravet* syftar man till att personer som deltar i en studie/intervju ska få relevant information kring alla aspekter som berör intervjun (Denscombe, 2004). Detta innefattar exempelvis informationen om att intervjupersonerna har rätt till att närsomhelst avbryta sin medverkan. *Samtyckeskravet* innebär att intervjupersonerna uttryckligen samtycker till sitt deltagande i studien. *Konfidentialitetskravet* innebär att all form av information som berör intervjupersonen kommer att aidentifieras. *Nyttjandekravet* betyder att informationen som intervjupersonen uppger enbart kommer att användas i den berörda studien. I alla typer av vetenskapliga studier ska samtliga av dessa fyra principer beaktas och vägas mot forskningskravet, principerna sammanfattas även som individskyddskravet (Vetenskapsrådet, 2002). Forskningskravet syftar till det värdet som forskningen kan tillföra mänskligheten i sin helhet genom ny kunskap.

Forskningskravet ska därmed vägas mot individskyddskravet, det vill säga att forskaren gör en vägning av vad forskningen potentiellt kan tillföra samhället mot de eventuella negativa konsekvenserna för undersökningspersonerna.

Dessa fyra principer som nämnts ovanstående har genomsyrat samtliga delar av vår studie. Vi har eftersträvat att ta hänsyn till varje enskild princip genom att till exempel i förhand upplysa våra informanter kring deras rättigheter samt informera specifikt om dessa fyra riktlinjer. Vi har på förhand muntligen informerat om syftet med studien, hur den kommer genomföras samt att det är frivilligt att delta och att de kan närsohelst under intervjun välja att avbryta sin medverkan. Vi har även muntligen inhämtat samtycke från varje enskild person om deras medverkan i studien, samt informerat om att all insamlad data enbart kommer att tillämpas i den här studien. Två av våra informanter uppgav även att det var särskilt viktigt för dem att vara anonyma. För att förstärka samtliga informanternas konfidentialitet har vi valt att inte använda deras namn samt valt att inte uppge vilken specifik stad/kommun de arbetar inom. De två studerade kommunerna kommer därmed benämnas som Kommun A respektive Kommun B. Vidare har vi valt att inte presentera empiriskt material i resultatdelen som vi bedömer kan påverka deras konfidentialitet.

Vi har även i slutskedet av uppsatsen presenterat innehållet för samtliga intervjupersoner. Detta för att dubbelkolla att ingen information i studien på något vis upplevdes medföra negativa konsekvenser för den enskilde. Intervjupersonerna fick möjlighet att kommentera innehållet ur ett etiskt perspektiv. I övrigt har vi under samtliga delar av vår studie eftersträvat ett etiskt försvarbart förhållningssätt.

5. Resultat

I följande avsnitt presenteras det resultat som vi erhållit genom våra intervjuer med socialarbetare på Barn- och ungdomsenheterna samt Enheterna för funktionshinder med inriktning mot barn. Vi presenterar det resultat som besvarar vårt syfte och frågeställningar utifrån fyra teman. Under varje tema presenteras en sammanställning av det mest centrala innehållet från intervjuerna med socialarbetarna. I vardagligt språk benämns Enheten för funktionshinder som LSS vilket även är de begrepp som informanterna i denna studie använder. Vidare kommer vi i resultatet att använda

begreppet barn med komplexa behov för att beskriva den målgrupp som har en funktionsnedsättning i kombination med annan social utsatthet.

Sammanlagt har vi intervjuat sju informanter varav tre arbetar på Barn- och ungdomsenheten och fyra arbetar på Enheten för funktionshinder med inriktning barn. Undersökningen har gjorts i två större kommuner i Mellansverige och dessa kommer vidare att benämnas som kommun A och respektive kommun B. Samtliga informanter var mellan 25-32år gamla och har arbetat med socialt arbete mellan 2-6år.

Informanterna kommer löpande genom texten att presenteras utifrån kommuntillhörighet A eller B samt utifrån enhets tillhörighet Barn- och ungdomsenheten (BoU) eller Enheten för funktionshinder (LSS).

5.1 Utmaningar i att utreda barn med komplexa behov

Enhetligt beskriver informanterna att den största svårigheten med att utreda barn som har komplexa behov är att få en helhetsbild av deras problematik utifrån barnets funktionsnedsättning i kombination med brister i uppväxtmiljön. Samtliga informanter uttrycker att målgruppen barn med komplexa behov sällan kan få ett heltäckande stöd av bara en enskild verksamhet. Detta innebär att många olika personer och verksamheter behöver involveras i barnets situation. Flera informanter beskriver att det kan betraktas som nödvändigt för att kunna möta upp den mångsidiga problematiken, samtidigt som det uppstår svårigheter med att fördela ansvar och arbetsuppgifter.

Det svåra med att möta barn med komplexa behov är att de ju ofta har så pass många problem att det är svårt att sätta fingret på vad det egentligen handlar om...det är så många olika faktorer man måste ta hänsyn till. – (Socialarbetare LSS, Kommun B).

Några informanter beskriver att Barn och ungdomsenheten arbetar utifrån kortsiktiga målsättningar och med uppdraget att stötta familjer till att bli självständiga och klara sig utan samhällets stöd. Som en direkt kontrast till detta arbetar Enheten för funktionshinder med att bemöta en livslång problematik och beslutar om insatser som den enskilde kan ha behov av genom hela livet. Informanterna beskriver att Barn- och ungdomsenheten exempelvis kan gå in och ge stöd till föräldrar i föräldrarollen eller erbjuda barnet enskilda samtal, men när detta inte är tillräckligt och barnets problematik är mer komplex och tenderar att sträcka sig över en lång tid kan enheten för funktionshinder behöva kliva in. En informant påpekar även att det finns insatser som

har samma namn men som fyller lite olika praktisk funktion beroende på om de är kortsiktiga eller livslånga, till exempel kontaktperson. Svårigheterna beskrivs av informanterna uppstå när det handlar om att avgöra vilket som är vad.

Jag tänker att vi vet vad vi gör och de vet vad de gör, men vi vet inte riktigt vad som ligger på gränsen och vad som tappar över. Jag tänker att det finns en gråzon så mer. Det blir ju lite barnet som faller mellan stolarna över gränserna när vi inte riktigt kan placera vem som gör vad. - (Socialarbetare LSS, kommun A).

Återkommande framgår det av resultatet att det kan uppstå svårigheter med samverkan framförallt när det berör barn med komplexa behov. Informanterna beskriver att det är under dessa förhållanden som det kan uppstå otydlighet mellan enheterna som innebär svårigheter med fördelning av ansvar, arbetsuppgifter med mera.

..det är nog dessa barn som det blir svårast kring att avgöra vem som ska ta ansvar och så, du vet om man har många olika problem, så är plötsligt många olika verksamheter involverade och frågan blir vem som ska vara drivande, vem är det som ska ta huvudansvaret och så vidare. - (Socialarbetare BoU, kommun B).

En annan informant är inne på liknande spår och beskriver att som ett resultat av bristfällig samverkan med en otydlig fördelning av ansvar finns risken att barnen med komplexa behov faller mellan stolarna. Informanten uppger att konsekvenserna kan bli att barn i dessa situationer inte får något stöd överhuvudtaget.

...det är ju jätte frustrerande för man tänker verkligen att de här barnen faller ju mellan stolarna. Vi tänker att det är deras ansvar, de tycker att det är vårt och då gör ingen någonting åt saken och då avslutas utredningarna... – (Socialarbetare BoU, kommun B).

Informanterna beskriver att problematiken uppstår när olika professioner och riktlinjer går emot varandra istället för att komplettera varandra. Informanterna uppger att hur man organiserar sig kring ärendet därför är av vikt, det beskrivs vara bra att det finns någon som åtar sig ett särskilt huvudansvar men att alla får lika mycket utrymme till att komma med förslag och bidra. Barn med riktigt stora komplexa behov beskrivs inte tillhöra det vardagliga och det betonas som önskvärt att i enskilda fall gå utanför ramarna.

Det som är svårast är väl att få alla att se det som ett gemensamt projekt om jag säger så. ...att det inte blir ditt eller mitt. ...det kanske behöver vara någon som tar huvudansvaret men man kanske också behöver vara lite mindre fyrkantig och lite mer gå över gränserna. För man ska ändå vara klar med att alla barn hamnar ju inte här och det är ju ganska (extra)ordinärt när det blir så. – (Socialarbetare LSS, kommun A).

Flera informanter påpekar även att några av de största svårigheterna som de möter kring dessa barn är frågor som rör placeringar och vem som har det ekonomiska ansvaret. Några informanter uppger att när samverkan väl har kommit igång och beslut om boende och vem som tar vilka kostnader har avgjorts så är det enkelt att samverka kring dessa barn. Det är i de inledande diskussionerna om huruvida problematiken är en konsekvens av bristande föräldraförmåga, barnets eget socialt nedbrytande beteende eller funktionsnedsättningen som samverkansproblem uppstår. En informant påpekar att många föräldrar är helt slut till följd av barnets svårigheter och då kan det se ut som att det handlar om brister i föräldraförmågan.

..Visst kan man ju också se det som en brist att föräldrarna lämnar över ansvaret till Socialtjänsten för att de inte orkar men där någonstans krockar det också med LSS eftersom att vi tänker att det är utifrån barnets diagnoser som behovet finns. – (Socialarbetare BoU, kommun A).

Ett vanligt missförstånd som några av informanterna även lyfter är att det saknas förståelse för hur begränsade insatserna enligt LSS i praktiken faktiskt är och hur detta påverkar handlingsutrymmet.

5.2 Uppfattningar om skillnader i varandras arbete

Gemensamt för resultatet är att informanterna påpekar att det finns praktiska skillnader i organiseringen av enheternas arbete och beskriver att det finns skillnader i grundsynen och förhållningssättet. Socialarbetare på Enheten för funktionshinder (LSS) beskriver att de utgår från barnets funktionsnedsättning och att det praktiska arbetet består av tio specificerade insatser. Handläggare på Barn- och ungdomsenheten beskrivs däremot främst beakta föräldrars omsorgsförmåga och uppväxtmiljön vilket LSS-lagstiftningen inte tar någon egentlig hänsyn till.

Jag tror att vi arbetar utifrån olika perspektiv ibland, jag säger inte att det vi gör är rätt eller tvärtom utan att det skiljer sig ibland. Men oftast när vi samverkar och är i kontakt

med varandra så tycker jag ändå att det finns någorlunda liknande tankesätt mellan oss. Jag tror att det skiljer sig från fall till fall, vissa gånger tänker vi på ett sätt och andra gånger tänker de på lite andra sätt. – (Socialarbetare LSS, kommun B).

Framförallt är samsynen en viktig faktor som informanterna lyfter, dock råder skilda åsikter kring hur väl en sådan samsyn fungerar i praktiken. Några av informanterna uppger att det förekommer förutfattade meningar som kan påverka huruvida man väljer att inkludera varandra medan andra upplever att inkludering kan ske i det närmsta problemfritt. Orsaker till detta som lyfts är dels missförstånd och okunskap relaterad till bristande kännedom om den andra enhetens arbetsuppgifter.

..nu blir det mer att man kanske är lite mer fördomsfull. Att man tänker nää men de kommer ju bara att ge avslag och att de kommer ju att bolla över det här till oss så då kanske man inte tar tag i det och ens går över. Utan att man försöker själv lösa det på egen hand på något sätt. Jag tänker att de finns en sådan kultur där man tänker lite så om varandra. – (Socialarbetare BoU, kommun A).

Andra orsaker som beskrivs är den höga personalomsättningen som uppges påverka möjligheterna till att upprätthålla en kultur där socialarbetare kan mötas. Informanterna beskriver att om det finns en etablerad relation minskar fördomarna och det blir lättare att samverka på ett produktivt sätt.

Det känns som att det är fortfarande lite personbundet att det har gått lite i vågor att man har lärt känna någon som man har haft ett gemensamt ärende med... Då blir det lättare att gå till den personen och fråga om det skulle vara något. ..det har ju varit väldigt hög personalomsättning på Barn och ungdom och på LSS. – (Socialarbetare LSS, kommun A).

Av resultatet framkommer det att det råder blandade uppfattningar gällande de praktiska rutinerna för samverkan. Majoriteten av informanterna understryker att det saknas specificerade riktlinjer för samverkan mellan BoU och enheten för funktionshinder. Däremot understryker informanterna att det finns bättre utvecklade rutiner för samverkan gentemot andra aktörer.

Vi har ingen riktig samverkansgrupp med LSS som vi har med många andra. ...med LSS saknar vi faktiskt en sån samverkansgrupp vilket jag tänker kanske är anledningen till att det inte finns klara riktlinjer eller så. – (Socialarbetare BoU, kommun A).

I kommun A berättar informanterna att det bedrevs ett specifikt samverkansarbete för ca 2 år sedan mellan enheterna eftersom att cheferna konstaterat att det fanns en okunskap. Samverkansarbetet genomfördes i form av tre träffar där enheterna möttes och presenterade sina verksamheter för varandra.

...vi upptäckte att vi inte riktigt visste vad de andra jobbade med så tydligt så vi har haft att en dag så föreläste vi lite om LSS och berättade om våra insatser och en dag så var det socialsekreterare från barn och unga som kom hit. ...sedan började arbetet kring samverkan att bli bättre.. ..men det behöver ju egentligen göras fortlöpande eftersom att personer slutar och så kommer man ur det litegrann. – (Socialarbetare LSS, kommun A).

En av informanterna påpekar att ett samverkansavtal finns i kommun A men att alla inte är medvetna om det till följd av att verksamheten brister när det kommer till att hålla nyanställda uppdaterade och informerade om dessa.

Andra praktiska arbetsrutiner som beskrivs i kommun A är att enheten för funktionshinder flyttat närmare så att avståndet mellan enheterna minskat. Samtliga informanter i kommun A beskriver att detta har resulterat i ett mer öppet klimat och en möjlighet till att bara gå över om man snabbt behöver få tag på en handläggare.

I kommun B beskriver en informant att mycket av samverkansrutinerna främst skapas på eget initiativ inom arbetslaget, där man tillsammans försöker skapa samverkansmöjligheter. Informanten berättar att det finns vissa riktlinjer kring samverkan i kommunen men att de inte är fullt definierade. Däremot finns möjligheter till diskussion om samverkan mellan chefer och socialarbetare.

...självkänt försöker vi inom arbetslaget och tillsammans med chef och ledning diskutera hur vi kan utveckla vårt samarbete med varandra. ...ofta arbetar vi inom arbetslaget att på egen hand ta initiativ och samverka och skapa relationer med andra verksamheter och enheter. – (Socialarbetare BoU, kommun B).

5.3 Underlättande och försvårande faktorer

Den övergripande uppfattningen som framkommer av resultatet är att samverkan överlag fungerar väl. Informanterna beskriver att det finns goda förutsättningar till att höra av sig till den andra enheten när behovet uppstår. Kontakt beskrivs dock bli aktuell

först när det verkligen behövs, det är sällan som de professionella har någon kontakt med varandra enbart i syfte att få allmänna råd.

Jag tycker ändå att vi är duktiga på att samverka när det väl är behövligt, alltså vi tar kontakt med varandra och försöker hitta effektiva lösningar, det är inte alltid det fungerar, men vi försöker. – (Socialarbetare BoU, Kommun B).

Situationer där samverkan verkligen fungerat bra beskrivs som tillfällen då informanterna haft öppna attityder mot varandra och behandlat varandra som jämlikar snarare än motpoler. En informant uppmärksammar ett särskilt svårt ärende där en ungdom slussats mellan olika boendeformer och socialarbetare från båda enheterna möttes för att arbeta gemensamt. I det här ärendet delade man upp kontakten med anhöriga och instanser och socialarbetarna gick gemensamt på alla möten för att stötta varandra som kollegor i en svårt pressad situation.

...vi hjälptes åt att leta efter en placering, att hitta en kortsiktig placering som de kunde ta tills att vi kunde hitta en bra långsiktig placering. Vi tittade tillsammans och det var väldigt lite prat om ekonomi och vem som skulle betala, utan vi måste hitta en bra lösning för den här personen och så gjorde vi det tillslut. Vi glömde bort för en stund att vi var olika enheter, det gick inte att undvika för det var otroligt intensivt. Vi jobbar ju inte akut styrt men det här var ganska akut. Så jag kunde inte bara sätta mig och luta mig tillbaka och säga att nej men vi jobbar på långsikt och vi jobbar inte akut... - (Socialarbetare LSS, kommun A).

En liknande situation beskrivs av en annan informant där båda enheterna gick in gemensamt för att arbeta med ett ärende. Informanten påpekar att båda enheterna delade på de kostnader som uppstod och att tillsammans kunde man lösa problemet. I övrigt betonar flera av informanterna att i många situationer avgör ekonomiska resurser hur väl respektive dåligt samverkan fungerar.

...jag tänker på en flicka, då har det varit utredningar och insatser ända sedan hon var pytteliten och till slut gick det så långt att båda enheterna och förvaltningarna gick in och möttes på mitten och delade på kostnaderna för det är ofta en kostnadsfråga. ...de var så man löste det tillslut. – (Socialarbetare BoU, kommun A).

Vissa informanter lyfter fram att det finns personbundna egenskaper och faktorer som kan påverka hur väl samverkan fungerar mellan enheterna. En informant beskriver

exempelvis att hen personligen gärna ställer frågor och kommunicerar med andra enheter men att alla socialarbetare inte gör det. Den enskilde socialarbetarens betydelse för samverkan blir framförallt synlig när det är en stor omsättning på personal. I dessa situationer framgår det hur kvaliteten på samverkan mellan enheterna till stor del kan bero på vilka enskilda socialarbetare som interagerar med varandra.

Jag tänker att det kanske visserligen är lite hur man är som person men jag är inte rädd för att ställa en fråga så jag kliver in där i ett rum och då tycker jag att ...jag uppskattar själv när dem gör de mot mig och alltså ”jag har det här ärendet” och då tycker jag att det sluter samman lite. Men vi byter mycket personal och då faller liksom lite det där som man byggt upp. – (Socialarbetare LSS, kommun A).

En faktor som beskrivs ha negativ effekt på samverkansarbetet är när fokus blir för stort på de egna arbetsuppgifterna. Informanterna uppger att det förekommer att socialarbetare omedvetet agerar utifrån det som är bäst för sig själv och den egna enheten istället för att arbeta gemensamt.

...det blir att man tänker på hur man ska klara sin egen uppgift på ett bra sätt snarare än att fokusera på hur man ska hjälpa varandra. Säg att vi har ett gemensamt ärende där ett barn har stora svårigheter med behov av mycket stöd och vi båda är oense om hur eller vad som ska göras. Då kan det många gånger grunda sig i att man vill göra det som underlättar för en själv, alltså hur gör vi lättast våra arbetsuppgifter, jag tror de tänker så och även vi, även om det kanske är omedvetet. – (Socialarbetare LSS, kommun B).

Flera informanter uttrycker även att en bristande kunskap om varandras arbete kan resultera i svårigheter med att samverka. En informant berättar att när hen först började på sin arbetsplats förekom det en okunskap mellan enheterna som ledde till att man bollade över förslag på varandra istället för att ta eget ansvar och samverka för gemensamma lösningar.

... Jag tycker att när vi ses på SIP möten har vi blivit bättre också än vad det var i början precis när jag kom hit när man verkligen inte hade någon aning. Fast man inte riktigt visste hur processen går till så bollades sakerna på varandra... – (Socialarbetare LSS, kommun A).

5.4 Förbättringsområden

Resultatet visar att den övergripande uppfattningen är att det finns en önskan om fler och regelbundna utbildningstillfällen gällande samverkansarbetet. Tydliga och väldefinierade riktlinjer för samverkan är av hög betydelse för hur det praktiska arbetet ska genomföras, vilket bland annat en informant specifikt understryker.

Bra riktlinjer som främjar samverkan är också önskvärt, riktlinjer som tydligt uttrycker hur vi ska samarbeta, hur vi ska fördela ansvar och så vidare....om det finns bra riktlinjer blir arbetet smidigare tror jag. – (Socialarbetare BoU, kommun B).

Utbildning beskrivs av flera informanter som ett av de viktigaste förbättringsområdena, särskilt viktigt betonas detta vara för de som är nyanställda. En informant berättar att hen upplever att det finns en föreställning om att kunskap och förståelse om varandras arbete ska finnas per automatik. Som nyanställd finns dock ingen sådan garanti och då blir det viktigt med en gedigen utbildning. Informanten beskriver sig ha vissa kollegor som är väl insatta i båda enheternas arbete men menar att detta kan bero på att de har lång erfarenhet.

...Tänk dig jag som till exempel bara jobbat här i ca ett och ett halvt år, det är svårt för mig att exempelvis ha exakt koll på vad som ska göras och hur det ska göras och samtidigt förhålla mig till de på BoU och så vidare utan att få en ordentlig utbildning... Jag menar vissa av mina kollegor är väl insatta på de andras arbete, men jag tror det har att göra med att de har skapat den kunskapen på egen väg, till exempel att de jobbat på BoU tidigare och liknande. – (Socialarbetare LSS, kommun B).

Att samarbetet mellan enheterna kan behöva förbättras är något som de flesta informanterna lyfter på olika sätt. Flera av informanterna poängterar att regelbundna samverkansträffar där enheterna får utrymme till att kommunicera, växla idéer och lära känna varandra även om det inte finns ett specifikt ärende att förhålla sig till, så kan det underlätta det dagliga samarbetet.

Gärna att vi skulle ha regelbundna träffar även om det inte berör enskilda ärenden, alltså att jag inte bara hör av mig när jag måste eller behöver. Jag tror också att vi skulle ha nytta av att faktiskt lära känna varandra så att vi vet vilka vi har och göra med och så. – (Socialarbetare LSS, kommun B).

En annan informant beskriver liknande behov av regelbundna samverkansträffar. Framförallt för att de gemensamma bestämmelserna inte ska glömmas bort, inte minst när personalomsättningen är hög. Informanten förespråkar utbildningsdagarna som hölls i kommun A för två år sedan men lyfter vikten av att information är en färskvara och något som behöver underhållas.

...de här träffarna som vi har haft är jättebra, men jag har ju redan hunnit börja glömma bort vad vi kom fram till. Men just att informera om vad vi har för insatser och hur de fungerar så att man får lite koll. Det är jätteviktigt, hålla sig uppdaterad. – (Socialarbetare LSS, kommun A).

Informanterna lyfter att det kan finnas fördelar med att enheterna är placerade inom samma byggnad, vilket till viss del bekräftas av erfarenheterna från informanterna inom kommun A. Flera informanter i Kommun B önskar komma till stånd med en sådan omorganisering. Fysisk närhet till varandra tänker majoriteten av informanterna kan underlätta samverkansarbetet utifrån att det skapar större möjligheter att nå varandra i det vardagliga arbetet. Vidare nämns att detta skulle bidra till en bättre personlig relation mellan arbetarna i de två olika enheterna..

Jag skulle faktiskt gärna vilja sitta i samma byggnad, bara den närheten skulle underlätta mycket tror jag. Att kunna springa upp eller ner en trappa för att kunna diskutera eller tydliggöra kring ett ärende....jag tror att det skulle också kunna skapa en bättre och närmare relation till varandra, då jag vet att Olle eller Pelle finns där på BoU att vända sig till och tvärtom, det är positivt tycker jag. – (Socialarbetare LSS, kommun B).

Ett gemensamt synsätt och utvecklandet av gemensamma metoder i arbetet med barnen uppmärksammas av samtliga informanter som ett viktigt utvecklingsområde. Informanterna understryker att om kommunen har ett gemensamt förhållningssätt skulle det troligtvis underlätta samsynen och förståelsen mellan enheterna även om man inte är fullt insatta i varandras arbete.

6. Analys

I det här avsnittet förs en analys av resultatets centrala delar utifrån ett systemteoretiskt och organisationsteoretiskt förhållningssätt.

För att förstå resultatet utifrån ett systemteoretiskt förhållningssätt kan enheterna fördelaktigt identifieras som två skilda mikrosystem (jfr, Öquist, 2016). Där det ena

systemet, Enheten för funktionshinder, utifrån den formella strukturen förhåller sig till barnets funktionsnedsättning. Det arbete som utförs inom systemet utgår från LSS-lagstiftningen och socialarbetarna där möter endast de unga som faller under personkretstillhörighet och kan bevilja ett begränsat antal specificerade insatser. Insatserna enligt LSS bygger även på att bemöta svårigheter av långvarig karaktär och ibland under hela barnets liv. Detta kan betraktas ur konträr från det andra systemet, Barn och ungdomsenheten, som utgår från Socialtjänstlagen och vars fokus är att utreda brister i föräldraförmåga och uppväxtmiljö (jfr, Öquist, 2010). Insatserna utifrån detta system har enligt SoL även till uppgift att verka för att behoven ska upphöra och att familjerna ska bli självständiga och på sikt klara sig utan samhällets stöd.

Utifrån resultatet indikerar informanterna att det finns ett tydligt behov av att vidhålla ett helhetsperspektiv för att utreda barn med komplexa behov med anledning av att denna målgrupp sällan kan få sina behov tillgodosedda av endast en enskild enhet. För att vidden av barnets problematik ska uppmärksammas krävs därför stöd från flera olika aktörer även utanför Socialtjänstens område, dessa aktörer kan var och en betraktas som skilda system vilka behöver samverka för att finna den bästa lösningen för den enskilde (jfr, Öquist, 2016). Informanterna beskriver att det finns rutiner för samverkan med externa aktörer men att dessa rutiner är mer otydligt definierade inom den egna organisationen när det gäller samverkan mellan Barn- och ungdomsenheten och Enheten för funktionshinder. Inomorganisatoriska samverkansrutiner har i detta fall enligt vad som framkommer i resultatet inte fått samma utrymme och en tolkning som kan göras utifrån detta är att socialförvaltningen tenderar att betraktas som ett och samma system.

Därav kan det bli relevant att försöka förstå socialförvaltningen som en organisation, ur ett systemteoretiskt förhållningssätt som ett eget mesosystem där de två enheterna existerar som två skilda subsystem inom det större systemet. (jfr, Öquist, 2016). Detta innebär att de i grunden representerar samma organisation men är åtskilda i praktiken. Trots att Socialtjänsten som mesosystem utgår från samma gemensamma grund så råder det som påpekat praktiska skillnader mellan enheterna. De båda undersökta enheterna riktar sig till samma målgrupp men utgår från skilda institutionella logiker, vilket har betydelse för hur arbetet kommer att utföras (jfr, Svedberg, 2012).

Med detta i beaktande blir det relevant ur ett organisationsteoretiskt förhållningssätt försöka förstå de formella och informella strukturernas inverkan på det praktiska arbetet (jfr, Svedberg, 2012). Resultatet har visat på en medvetenhet hos de intervjuade

socialarbetarna att barnets funktionsnedsättning likväl som barnets uppväxtmiljö behöver beaktas i förhållande till den undersökta målgruppen och att det därav är nödvändigt att samverka över de organisatoriska gränserna. De svårigheter som beskrivs kan härledas till organisationens formella struktur i och med avsaknad av tydliga specificerade riktlinjer för hur samverkan ska organiseras och bristande ansvarsfördelning gällande vilken enhet som ska göra vad (jfr, Bolman & Deal, 2019).

En annan komplicerande faktor beskrivs dock vara att målgruppen som behöver stöd över gränserna inte hör till det ordinära varför det är svårt att upprätta en självklar rutin som kommer att fungera i varje unikt ärende. Detta kan tolkas som att de olika subsystemen sällan kommer i kontakt med varandra och att de professionella kan behöva tänka utanför organisationens formella ramar. Vilket kan försvåra arbetet för den enskilde socialarbetaren i uppdraget att mötas över gränserna när de inte behärskar det andra systemets institutionella logik (jfr, Bolman & Deal, 2019). Några informanter beskriver att när de formella rutinerna för samverkan är otydliga får de professionella ta egna initiativ och göra egna anpassningar. Informanterna understryker att barnets problematik behöver uppmärksammas ur flera vinklar och det krävs en organisation som är öppen för att komplettera varandra i syfte att undvika att barn med komplexa behov faller mellan stolarna.

Informanterna i studien lyfter även att bristande kunskap om den andra enhetens arbete försvårar samverkan och gör det mer komplicerat för de professionella att mötas över gränserna. Detta kan förstås utifrån organisationsteorins informella, sociala struktur. Deltagarna inom de två skilda systemen tillskriver sig själva och varandra egna sociala normer och värden som präglar arbetsgången (jfr, Bolman & Deal, 2019 ; Svedberg, 2012). Svedberg (2012) beskriver att det inom organisationsteorin är en naturlig effekt att deltagarna skapar föreställningar om sig själva i relation till de andra och att dessa föreställningar präglar den institutionella logiken. Detta kan då skapa misstro och orealistiska förväntningar på deltagarna i det andra systemet.

Informanterna i studien beskriver att det finns en omedvetet etablerad organisationskultur där systemets deltagare inte aktivt väljer att inkludera varandra om det inte finns ett uppenbart behov (Svedberg, 2012). Det förekommer även situationer då deltagarna vill lägga över ansvaret på varandra eftersom att känslan är att det är deltagarna i det andra systemets ansvar. En informant beskriver detta utifrån att fokus landar vid att förklara för den andra enheten vad de borde göra istället för att diskutera

vad den egna enheten har till förfogande. En annan informant beskriver att vilja göra val som underlättar för sig själv som en omedveten process. Den gränsdragningskonflikt som informanterna utifrån vår tolkning beskriver här överskuggar barnets behov (Bolman & Deal, 2019). Detta kan betraktas som ett ytterligare exempel på hur resultaten kan förstås, dvs. som att det finns två separata subsystem inom det större socialtjänstsystemet och att dessa system har olika institutionella logiker.

Personlig kännedom lyfts som en viktig faktor för att kunna mötas över de organisatoriska gränser. Det framgår att orealistiska föreställningar gentemot deltagarna i det andra systemet minskar när det finns en personlig kännedom mellan deltagarna. Informanterna menar att har man ett ansikte på deltagarna i det andra systemet och har drivit gemensamma ärenden tillsammans förut så blir det mer naturligt att uppsöka varandra för att få råd eller stöd. Hur verksamheten är geografiskt organiserad, det vill säga hur de geografiska gränserna mellan subsystemen ser ut, beskrivs därför utifrån detta kunna ha betydelse för samverkansarbetet eftersom lokalernas placering ger andra förutsättningar till spontana möten mellan de institutionella logikerna (Bolman & Deal, 2019).

Verksamhetsträffar i syfte att minska okunskap mellan enheterna betraktades som givande, dock beskrevs ett tydligt behov av att sådana träffar skedde återkommande för att kunskapen inte skulle försvinna. Flera informanter förespråkade därför fler utbildningstillfällen och naturliga kontaktvägar för ökad kunskap, färre missförstånd och ge bättre förutsättningar för dessa skilda institutionella logiker att mötas (jfr, Bolman & Deal, 2019).

Sammanfattningsvis kan poängteras att informanterna är i hög grad ense om att samverkan överlag fungerar bra och att det trots systemens skilda institutionella logiker finns en samsyn och en gemensam vilja att bemästra svårigheterna. Detta kan tolkas som att det överordnade systemet, som vi väljer att kalla Socialtjänstsystemet, inom sig har en överordnad institutionell logik som delas av subsystemens deltagare. Denna inställning kan betraktas som grundläggande för att underlätta samverkansarbetet. I resultatet beskriver några informanter samverkansarbetet som välfungerande när de tänker bort de inomorganisatoriska gränserna och arbetar som ett gemensamt system. Utifrån detta går våra resultat att tolka som att det finns en samsyn bland de intervjuade socialarbetarna om att det behövs en helhetssyn på barn med komplexa behov. Informanterna beskriver också en stor medvetenhet om det vi utifrån analysarbetet

förstår som de två subsystemens olika institutionella logiker. Det kan utifrån dessa fall därav betraktas som att det finns goda förutsättningar till samverkan (jfr Bolman & Deal).

7. Sammanfattning och diskussion

Syftet med den här studien var att undersöka hur socialarbetare på Barn- och ungdomsenheten samt Enheten för funktionshinder ser på eventuella utmaningar med att utreda barn med komplexa behov och hur de upplever att samverkan mellan enheterna fungerar i praktiken.

Studien visar att det bland de intervjuade socialarbetarna tycks finnas en samsyn kring att i ärenden med barn med komplexa behov behövs god samverkan. Det uttrycks en klar vilja till att samarbeta men det saknas enligt informanterna tydliga direktiv för hur de ska säkerställas i praktiken. Barn med komplex problematik har enligt socialarbetarna ett särskilt behov av stöd där vidden av den unges problematik måste uppmärksammas från flera vinklar och ur ett helhetsperspektiv. Detta resulterar i att flera olika verksamheter och enheter ofta är involverade i barnets situation, vilket beskrivs skapa otydlighet och svårigheter för de professionella att fördela ansvar. På samma sätt kan bristande förståelse och kunskap om den andra enhetens arbete leda till missförstånd och orealistiska förväntningar på varandra med följden att helhetsperspektivet inte synliggörs. Individuella egenskaper som kan underlätta samverkan beskrivs vara personlig kännedom, öppna attityder och att betrakta varandra som jämlikar. I syfte att förbättra samverkansarbetet beskriver informanterna att det behövs fler och regelbundna utbildningstillfällen och möjligheter till kunskapsutbyte samt utvecklandet av tydliga riktlinjer.

7.1 Diskussion av resultat i relation till tidigare forskning

Vi har studerat det inomorganisatoriska samverkansarbetet mellan två enheter inom svensk socialförvaltning. I vår studie bekräftas stora delar av den tidigare forskningen, såväl avseende betydelsen av samverkan, som svårigheterna som finns i organisationens specialiserade struktur (Socialstyrelsen, 2013; Grell, 2016). Det finns ett starkt empirisk stöd i den tidigare forskningen som visar att samverkan fyller en viktig funktion i syfte att minska nackdelarna av specialiseringen inom socialtjänstområdet (jfr, Grell et al., 2013). Beslut om att socialtjänsten ska samverka finns även formulerade i lag (SFS

2001:453). Detta till trots kvarstår svårigheter med att få till en välfungerande samverkan. Vår studie indikerar att hur väl respektive dåligt professionella förmår att mötas över de organisatoriska gränserna och bedriva meningsfull samverkan kan påverka om barn med komplexa behov kommer att få ett stöd som motsvarar deras behov. Detta påstående har ett starkt stöd i den tidigare forskningen (Ungar et al., 2012; Socialstyrelsen 2013; Rumping 2019).

I den tidigare forskningen beskrivs det att de bästa förutsättningarna för samverkan skapas utifrån ett överbryggande arbete på såväl, individ-, organisations- som samhällsnivå (Socialstyrelsen, 2005). Vi tänker att detta förhållningssätt stöds även i vår studie då den synliggör att välfungerande samverkan behöver beaktas ur ett heltäckande perspektiv och på alla nivåer för att vidden av barnets problematik ska få utrymme att uppmärksammas.

Andra begrepp som fått en central roll i den tidigare forskningen som nödvändiga för att uppnå god samverkan är styrning, struktur och samsyn (Socialstyrelsen, 2013). Detta stöds av våra informanternas utsagor där gemensamma och tydligt etablerade riktlinjer betraktas som högst angeläget (jfr, Socialstyrelsen, 2005). Vi har inte bara studerat hur den formella strukturen inverkar på organiseringen av samverkan, vi har även konstaterat att interaktioner mellan professionella utgör en egen dimension som har stor inverkan på det praktiska samverkansarbetet. Liljegren (2008) beskriver detta som en mikropolitisk dimension och menar att såvida vi är medvetna om dess existens kan vi lättare skapa förutsättningar för att övervinna samarbetssvårigheter.

Under uppsatsskrivandet har vi endast funnit en rapport som explicit undersöker samverkansarbetet mellan enheterna Barn och ungdom och Enheten för funktionshinder. Vi ser dock stora likheter utifrån det som framkommit i rapporten i relation till detta examensarbete (jfr, Andersson et.al., 2017). Huvudresultaten i denna studie får utifrån detta anses gå i linje med tidigare forskning.

7.2 Implikationer för praktiken

Ett återkommande resultat i studien är behovet av tydliga och väldefinierade riktlinjer gällande samverkan för att minska att det uppstod tidsödande konflikter. Exempel på omständigheter som kan betraktas som sådana försvårande faktorer är när bristande resurser skapar otydlighet gällande vem som ska vara ansvarig för kostnaderna. Denna

förvirring blir heller inte mindre när insatserna har samma namn på båda enheterna men fyller lite olika praktiska funktioner. Utifrån detta blir vår tolkning att det är angeläget att på organisatorisk och ledningsnivå utveckla riktlinjer som definierar och beskriver de formella begränsningarna i de gemensamma riktlinjerna.

Resultatet visar vidare att samverkan inte enbart bygger på regelrätta rutiner. I resultatet framkommer det att socialarbetarna har en egen handlingskraft och fortsätter att arbeta och producera även när direktiven är otydliga. De professionella har en förmåga att uppfinna egna lösningar på olika svårigheter och det finns en gemensam attityd och vilja att samverka. Dessa egenskaper kan betraktas som en viktig tillgång i det sociala arbetet. Vad vi noterat är att vaga personliga relationer gjorde att socialarbetare undvek att initiera till samarbete om det inte framstod som absolut nödvändigt, vilket även beskrivs i Andersson et al. (2017). Resultatet visar att om det finns en person som det finns förtroende för att söka råd hos kan det punktera orealistiska föreställningar om deltagarna på den andra enheten.

Praktiska lösningar utifrån detta resonemang kan vara att arbeta för att etablera en organisation som bjuder in till regelbundna träffar i syfte att främja personliga relationer mellan enheterna. Resultatet implicerar att hög personalomsättning innebär en risk för att etablerad kunskap och personliga relationer byts ut och därför tenderar att försvinna. Regelbundna träffar kan underlätta för att bibehålla personliga relationer och etablerad kunskap när personalomsättningen är hög. Utifrån detta ser vi ett behov av att nyanställda får en tydlig och fullständig introduktion för att bevara den gemensamma kulturen, kunskaperna och -riktlinjerna.

7.3 Metoddiskussion

Motiveringen till varför vi valde att genomföra en kvalitativ studie i form av semistrukturerade intervjuer grundade sig i vårt ämnesområde och syfte. Avsikten med vår studie var att fånga socialarbetarnas individuella och specifika upplevelser. Den kvalitativa metoden möjliggjorde det för oss att få en djupgående inblick i ämnet. Med hjälp av den semistrukturerade intervjun hade vi möjlighet att ta hänsyn till socialarbetarnas enskilda upplevelser och fick även möjlighet till att utforma intervjun på ett vis så att individuella skillnader tilläts. Initialt diskuterade vi andra tänkbara metoder till exempel genomförandet av en kvantitativ studie, dock bedömde vi att utifrån vårt syfte var den kvalitativa intervjun lämplig. Detta då vi inte eftersträvat att

till exempel generalisera vårt resultat eller söka kausala samband, vilket är kännetecknande för den kvantitativa metoden generellt sett. Vår utgångspunkt som ovan nämnt har grundat sig i att vi ville få del av de intervjuade socialarbetarnas individuella upplevelser.

Vi var väl medvetna om att den kvalitativa semistrukturerade intervjun även har svagheter och brister. Att utföra bra semistrukturerade intervjuer kräver skickliga intervjuare med förmåga att upprätthålla en god balansgång vid att dels följa sina förutbestämda frågor och samtidigt ge utrymme för intressanta utvecklingar. Vi båda är noviser i detta avseende och för att motverka potentiella svårigheter var det viktigt för oss att vara pålästa i ämnet samt intervjutekniken. I och med att vi inte har försökt erhålla allmängiltiga resultat samt att vår studie specifikt eftersträvar de subjektiva upplevelserna hos socialarbetarna, gjorde vi bedömningen att detta inte utgör ett dilemma. Slutligen tog vi därmed beslutet att genomföra kvalitativa semistrukturerade intervjuer.

Som tidigare nämnt är vår förståelse även en faktor som kan ha påverkat studien. Vi hade förutfattade meningar om ämnet, vilket kan ha påverkat utformandet av studien. Vi strävade efter största möjliga objektivitet, men vi är medvetna om att vår förförståelse kan haft en inverkan på hur vi till exempel valt teorier, metoder, utformat intervjufrågor med mera. Vår förförståelse kan framförallt haft en inverkan på analysdelen, då det är i denna del man tolkar och analyserar resultatet. Andra faktorer som kan ha påverkat vår studie är ordningen som intervjuerna genomfördes i. De första intervjuerna som genomfördes kan potentiellt ha hållit en lägre kvalitetsnivå i jämförelse med de intervjuer som genomfördes sist. I och med att vid första intervjuerna var vi totalt oerfarna samt nervösa vilket kan exempelvis ha påverkat de följdfrågor som ställdes och även situationen i övrigt. Vi kan till exempel notera att det ställdes något färre följdfrågor i de första intervjuerna i jämförelse med de sista intervjuerna. En ytterligare faktor som kan påverkat vår studie är att vi delade upp genomförandet av intervjuerna. Vi genomförde tre respektive fyra intervjuer vardera och detta kan exempelvis påverkat resultatet. Om vi hade genomfört samtliga intervjuer tillsammans kunde intervjusituationen, dynamiken mellan deltagarna och följdfrågorna som vi ställde eventuellt ha sett annorlunda ut.

7.4 Avslutande diskussion och förslag till framtida forskning

Sammanfattningsvis har vi genom denna studie velat bidra med utökad kunskap och inblick i ett relativt outforskat område. Vi har genom de kvalitativa intervjuerna kunnat se att det existerar brister och att det finns ett behov av bättre inomorganisatorisk samverkan. Vår studie indikerar att olika enheter inom samma organisation kan sina snarlika grundsystem till trots betraktas som separata system, nästan som olika organisationer. Det framstår därför som angeläget att även inomorganisatorisk samverkan får en mer representerad roll i den framtida forskningen.

Denna studie är visserligen inte generaliserbar till hela samhället men den belyser ändå flera faktorer som rimligtvis kan vara tillämpbara i praktiken och påtalar vikten av samverkan som ett viktigt verktyg i det sociala arbetet. Den här studien har utgått från socialarbetarnas perspektiv, där tjänstemän har tillfrågats om egna erfarenheter och upplevelser av problematiken. Infallsvinkeln är högst relevant utifrån att det är dessa individer som har det huvudsakliga ansvaret inom organisationen för att den undersökta målgruppen ska erhålla stöd. Nya infallsvinklar kan vara att genomföra större och mer riksomfattande undersökningar där fler kommuner blir representerade. En annan intressant infallsvinkel kan vara att lyfta fram ett klientperspektiv för att uppmärksamma hur barn och deras anhöriga upplever att samarbetet mellan enheterna påverkar deras livssituationer och möjligheter till att få adekvat stöd.

Referenslista:

- Ahrne, G. & Svensson, P. (2015). *Handbok i kvalitativa metoder*. (2. uppl.) Stockholm: Liber.
- Andersson, G., Bons, T., Bringlöv, Å., Engwall, K. & Östberg, F. (2017). *Samverkan för barn med funktionsnedsättning i socialt utsatta familjer*. FoU-Södertörns skriftserie (154/17).
- Andersson, G. (2013). Reflektioner om dilemman i social barnavård. *Socialvetenskaplig tidskrift* (2), 93-107.
- Bolman, L G & Deal, T E. (2019). *Nya perspektiv på organisation och ledarskap*. (6. uppl.) Lund: Studentlitteratur.
- Bryman, A. (2016). *Social research methods*. Oxford: Oxford University Press.
- Denscombe, M. (2004). *Forskningens grundregler : samhällsforskarens handbok i tio punkter*. Lund: Studentlitteratur.
- Eriksson-Zetterquist, U & Ahrne, G. (2011). Intervjuer. I G. Ahrne & P. Svensson (red.) (2011). *Handbok i kvalitativa metoder*. (1. Uppl.) Malmö: Liber.
- Gilje, N. & Grimen, H. (2007). *Samhällsvetenskapernas förutsättningar*. (3. uppl.) Göteborg: Daidalos.
- Grell, P. (2016). *Komplexa behov eller komplexa organisationer? Konsekvenser av specialiserad individ- och familjeomsorg ur ett klientperspektiv*. Umeå: Institutionen för socialt arbete.
- Grell, P, Ahmadi, N & Blom, B. (2013). Hur inverkar organisationsstrukturen på socialtjänstens klientarbete? – en sammanfattning av kunskapsläget. *Socialvetenskaplig tidskrift* (3-4), 222-240.
- Hatch, M.J. (2002). *Organisationsteori: moderna, symboliska och postmoderna perspektiv*. (Ny, svensk utg.) Lund: Studentlitteratur.
- Kvale, S & Brinkmann, S. (2014). *Den kvalitativa forskningsintervjun*. (3. uppl.) Lund: Studentlitteratur.
- Liljegren, A. (2008). Byråkrater, flummare och andra: Om mikropolitiska konstruktioner på socialkontor. *Socionomens forskningssupplement* (23), 15-26.
- Lindkvist, L., Bakka, J.F. & Fivelsdal, E. (2014). *Organisationsteori: struktur, kultur, processer*. (6., rev. och aktualiserade uppl.) Stockholm: Liber.
- Riksföreningen Autism. (2009). *Sammanfattning av problemställningar i LVU-ärenden som rör barn med autismspektrumtillstånd*. Hämtad 2019-03-15
https://www.autism.se/RFA/uploads/nedladdningsbara%20filer/granskning_LVU.pdf

Rumping, S., Boendermaker, L., & Ruyter, D. J. (2019). Stimulating interdisciplinary collaboration among youth social workers: A scoping review. *Health and Social Care in the Community - Wiley*.

SFS 2001:453. *Socialtjänstlagen*. Stockholm: Socialdepartementet.

SFS 1993:387. *Lag om stöd och service till vissa funktionshindrade*. Stockholm: Socialdepartementet.

SFS 1990:52. *Lag med särskilda bestämmelser om vård av unga*. Stockholm: Socialdepartementet.

Socialstyrelsen. (2014a). *Dokumentation i verksamhet som bedrivs med stöd av SoL, LVU, LVM och LSS*. Stockholm: Edita Bobergs 2014 distribution.

Socialstyrelsen. (2014b). *Stöd till barn och unga med funktionsnedsättning: handbok för rättstillämpning vid handläggning och utförande av LSS-insatser (2014-1-23)*. Stockholm. Hämtad 2019-03-12
<https://www.socialstyrelsen.se/Lists/Artikelkatalog/Attachments/19338/2014-1-23.pdf>

Socialstyrelsen. (2013). *Samverkan för barns bästa - En vägledning om barns behov av insatser från flera aktörer*. Västerås. Hämtad 2019-03-09
<https://www.socialstyrelsen.se/Lists/Artikelkatalog/Attachments/19159/2013-8-1.pdf>

Socialstyrelsen. (2005). *Ta ansvar för samverkan- Helhetsperspektiv för samhällsstöd till barn och unga med funktionshinder*. Stockholm. Hämtad 2019-02-26
https://www.socialstyrelsen.se/Lists/Artikelkatalog/Attachments/10183/2005-131-40_200513141.pdf

Svedberg, L. (2012). *Gruppsykologi: om grupper, organisationer och ledarskap*. (5., bearb., uppdaterade och kompletterade uppl.) Lund: Studentlitteratur.

Ungar, M., Liebenberg, L., & Ikeda, J. (2012). Young People with Complex Needs: Designing Coordinated Interventions to Promote Resilience across Child Welfare, Juvenile Corrections, Mental Health and Education Services. *British Journal of Social Work*.

Vetenskapsrådet. (2002). *Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning*. Hämtad 2019-02-11
<http://www.codex.vr.se/texts/HSFR.pdf>

Öquist, O. (2016). *Systemteori i praktiken: konsten att lösa problem och nå resultat*. (3. uppl.) Stockholm: Gothia Fortbildning.

Öquist, O. (2010). *Framgångsrikt ledarskap med systemteori: mönster, sammanhang och nya möjligheter*. (1. uppl.) Stockholm: Gothia.

Bilaga 1 – Intervjuguide

Presentation

- Beskriv kort syftet med vår studie och bakgrundsinformation
- Påminnelse och förfrågan om anonymitet och inspelning
- Utrymme för eventuella frågor innan intervjun börjar

Bakgrundsfrågor

- När är du född?
- Vilken är din nuvarande yrkestitel?
- Hur länge har du arbetat inom socialt arbete?
- Vilka andra områden har du arbetat inom?

Synen på det egna arbetet

- Hur skulle du kortfattat beskriva ditt eget arbete? *Vad är svårt/lätt?*
- Vilka är dina huvudsakliga arbetsuppgifter?

Allmän samverkan

- Finns det några praktiska riktlinjer för samverkan på eran enhet?
- Hur organiserar ni er för att kunna få inblick/förståelse i varandras arbete?
- Är det något område ni önskar att ni kunnat få mer utbildning/stöd/hjälp inom?

Synen på den andra enhetens arbete

- Hur skulle du kortfattat beskriva den andra enhetens arbete? *Vad tror du är svårt/lätt?*
- Vilka är deras huvudsakliga arbetsuppgifter?
- I vilka avseenden skulle du beskriva att ni kommer i kontakt med varandra?
- Är det tydligt fördelat vem som ansvarar för vad?
- Tror du att ni tänker likadant? (samsyn)

Barnperspektivet

- Vilka är de största svårigheterna för er att möta barn med komplexa behov?
- Kan du exemplifiera? Varför är det en svårighet?
- Vilka risker ser du med att utreda barn som hamnar i gränslandet mellan era enheter?
- Vilka verktyg/förhållningssätt använder ni för att utreda barns behov?

Samverkan mellan enheterna

- Hur upplever du att samarbetet/samverkan mellan era enheter fungerar?
- Vilka aspekter av samverkan fungerar bra hos er?
- *På vilket sätt underlättar ni varandras arbete?*
- Vilka aspekter fungerar mindre bra?
- *På vilket sätt försvårar ni varandras arbete?*
- Kan du ge några konkreta exempel?
- Hur hade ni velat att samverkansarbetet skulle sett ut?
- Har du några förbättringsförslag?

Avslutning

- Finns det något annat som du under intervjun kommit på och vill ändra eller tillägga?
- Summering av vad vi har pratat om
- Tacka för medverkan samt ge information om hur materialet kommer hanteras och bearbetas vidare i forskningsprocessen.